

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting Hout- en Meubileringscollege

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 5 oktober 2022

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het onderwijs ieder bestuur in Nederland. We hebben bij de Stichting Hout- en Meubileringscollege (hierna HMC) onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op orde is en of er sprake is van deugdelijk financieel beheer.

Context

Het HMC is een zelfstandige mbo-vakschool en biedt opleidingen aan voor de hout-, meubel- en interieurbranche. De onderwijsinstelling kenmerkt zich door kennis van en aandacht voor vakmanschap en creativiteit. In nauwe samenwerking met de branche biedt het HMC specialistische en beroepsgerichte opleidingen aan. Het HMC verzorgt opleidingen op niveau 2, 3 en 4 in de beroepsopleidende leerweg (bol), de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) en in de derde leerweg. Daarnaast biedt het HMC cursussen en trainingen aan voor particulieren en werknemers in de branches. Van het totaal aantal studenten volgt 60 tot 65 procent een niveau 4 opleiding. Het HMC heeft twee onderwijslocaties, één in de gemeente Amsterdam en één in Rotterdam. De twee vestigingen worden elk aangestuurd door één locatiedirecteur die verantwoordelijk is voor het onderwijs van de vestiging. De afgelopen twee jaren werden natuurlijk getekend door de COVID-19 pandemie die ook bij het HMC veel van de teams gevraagd hebben. Sinds het laatste vierjaarlijks onderzoek in 2018 heeft het HMC een nieuw bestuur bestaande uit twee leden.

Wat gaat goed?

De visie van het HMC leeft in alle lagen van de organisatie. De visie is vertaald in het onderwijs en concreet vormgegeven in de lessen en de begeleiding bij de opleidingen. Het bestuur werkt samen met de branches aan toekomstgerichte innovatieve opleidingen. Het bestuur beschikt over uitgebreide sturingsinformatie en is financieel gezond. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs. Ook spreekt het bestuur met studenten, medewerkers en bedrijven over wat volgens hen goed gaat en wat er beter kan. Het bestuur gaat met de verbeterpunten aan de slag voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs. Het bestuur verantwoordt zich in een uitvoerig informatief jaarverslag.

Bestuur: Stichting
Hout- en Meubileringscollege
Bestuursnummer: 40737
BRIN: 02PG
Onderzoeksnummer: 311490

**Aantal bekostigde opleidingen
onder bestuur:** 15

Totaal aantal studenten:
ca. 4400 (teldatum 1 oktober 2021)

**Locaties waarbij we verificatie-
activiteiten hebben uitgevoerd:**
- Amsterdam
- Rotterdam

Opleidingen voor verificatie:
- Meubelmaker/(scheeps)-
interieurbouwer, crebo 25018, bol,
niveau 2
- Allround montagemedewerker
houttechniek, crebo 25585, bol,
niveau 3
- Interieuradviseur, crebo 25158, bol,
niveau 4

Dankzij de vele inspanningen van bestuur en medewerkers heeft het HMC ook tijdens de COVID-19 pandemie kunnen zorgen voor de continuïteit van het (praktijk)onderwijs en de begeleiding van studenten. Daardoor zijn de studenten niet uit beeld geraakt en is het aantal voortijdig schoolverlaters (2020-2021) zelfs lager dan het voorgaande schooljaar. Ook na de COVID-19 pandemie is er aandacht en zorg voor het welzijn van studenten.

Het HMC kenmerkt zich door de hoge mate van betrokkenheid van medewerkers bij de instelling. Bevlogen docenten zetten de student centraal. De onderwijsteams onderhouden goed contact met de studenten waardoor zij zich gezien voelen.

Wat kan beter?

Het bestuur kan meer aandacht geven aan de verantwoording van de onderwijsteams over wat zij doen aan het verbeteren van het onderwijs en zo het eigenaarschap van het onderwijsteam vergroten. Ook kan het onderwijskundig leiderschap sterker worden verankerd. Dit draagt bij aan het behalen van de ambities en doelen.

Wat moet beter?

De controle op de schoolkosten moet beter. We zien verschillen in de hoogte van de schoolkosten van eenzelfde opleiding die de instelling op beide locaties aanbiedt. We constateren dat de specificatie en verantwoording over deze kosten meer duidelijkheid en transparantie behoeft.

Het studiesucces bij negen van de vijftien opleidingen is op basis van het driejaarsgemiddelde onvoldoende. Het bestuur heeft zelf aan de hand van een eigen analyse op de onderwijsresultaten hiervoor verbeteracties ingezet. Zo is het onderwijsprogramma verbeterd. Daarnaast werkt het onder andere aan een betere samenwerking met de toeleverende scholen. De effecten daarvan zien we echter nog in onvoldoende mate terug in het studiesucces.

Vervolg

We hebben vastgesteld dat de sturing van het bestuur voldoet en vertrouwen er daarom op dat het zorgt voor een juiste uitvoering van de wettelijke bepaling op schoolkosten.

Verder monitort de Inspectie of het studiesucces verbetert bij de opleidingen die nu onder de norm presteren. We monitoren in hoeverre de door het bestuur ingezette verbeteringen leiden tot meer studenten die hun opleiding met een diploma afronden. Deze monitoring vindt plaats tijdens de jaarlijkse bestuursgesprekken. In mei 2023 bespreken we met het bestuur de voortgang.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur	10
	2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie	12
	2.2. Overige wettelijke vereisten	20
	2.3. Afspraken over vervolgtoezicht	22
3.	Reactie van het bestuur	23

1. Opzet van het vierjaarlijks onderzoek

De Inspectie van het Onderwijs heeft in de periode van 14 april tot en met 15 juni 2022 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij het HMC. In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Waarborgt het bestuur met zijn (be)sturing de kwaliteit van de opleidingen?
- Is er sprake van deugdelijk financieel beheer?
- Heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van de opleidingen?
- Draagt dit bij aan de kernfuncties van het onderwijs?

Werkwijze en onderzoeksactiviteiten

We stemmen de intensiteit van het toezicht af op de kwaliteit van het bestuur. Het toezicht is proportioneel. Hoe effectiever het bestuur in staat is om te sturen op de kwaliteit van het onderwijs en het financieel beheer, de kwaliteit waarborgt van zijn opleidingen en zich daarover verantwoordt, hoe minder intensief het toezicht kan zijn.

Tijdens het eerder uitgevoerde vierjaarlijks onderzoek in 2018 is door ons de Kwaliteitszorg en ambitie en het Financieel beheer als voldoende beoordeeld. Zo beoordeelden wij de standaarden Kwaliteitszorg (KA1), Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) als voldoende. Het vierjaarlijks onderzoek bij het HMC richten we op maat en proportioneel in. Het HMC kent op basis van recente informatie, wel enkele risico's. Deze risico's liggen op het gebied van het Studiesucces. Bij een groot aantal opleidingen is dat al langere tijd onvoldoende.

Op basis van deze gegevens is dit vierjaarlijks onderzoek van beperkte omvang omdat we verder geen grote risico's zien op basis van de toezichthistorie. We onderzoeken daarom drie van de vijftien opleidingen op een beperkt aantal standaarden.

Het onderzoek richt zich op onderstaande standaarden op het niveau van het bestuur. Daarnaast spreken we vanuit het perspectief van de kernfuncties en het stelsel met het bestuur over zijn visie en ambities.

Standaard	Onderzocht
Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie	
BKA1. Visie, ambities en doelen	•
BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur	•
BKA3. Evaluatie, verantwoording en dialoog	•

Verificatie-activiteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen voeren we verificatie-activiteiten uit op bestuurs- en opleidingsniveau. Het vierjaarlijks onderzoek bij het HMC hebben we op maat ingericht en het bestaat uit horizontale en verticale onderzoeksactiviteiten.

De horizontale verificatie bestaat uit gesprekken met bestuur, directeur stafdiensten, programmamanager Kwaliteitsplan, hoofd onderwijskwaliteit en hoofd financiën, raad van toezicht, ondernemingsraad, studentenraad, locatiedirecteuren, teamleiders en beleidsmedewerkers van de afdeling Onderwijs.

De verticale verificatie vindt plaats op uitvoerend niveau, namelijk bij het primaire proces van de onderwijsteams. We oordelen daarbij niet op opleidingsniveau. Wij hebben ervoor gekozen om tijdens dit vierjaarlijks onderzoek ons te richten op de onderwerpen onderwijsaanbod (OP₁), de begeleidingsstructuur van studenten (OP₂) en de versterking van de kwaliteitscultuur (SKA₂). Deze onderwerpen sluiten aan op de ontwikkelingen in het HMC, waarbij het bestuur hier nadrukkelijk op stuurt. Daarnaast onderzoeken we ook het kwaliteitsgebied Sturen, kwaliteitszorg en ambitie (SKA). We verifiëren op basis van de standaarden op het niveau van de opleiding die samenhangen met de gekozen onderwerpen. Met de verificatie willen we nagaan of de (be)sturing zichtbaar en merkbaar is in het primaire proces en welke invloed dit heeft op het Studiesucces (OR₁). Daarom kiezen we voor de standaarden:

OP₁ Aanbod

OP₂ Ontwikkeling en begeleiding

OR₁ Studiesucces

SKA₁ Visie, ambities en doelen

SKA₂ Uitvoering en kwaliteitscultuur

SKA₃ Evaluatie, verantwoording en dialoog

Bij elke opleiding spreken we met studenten, docenten (beroepsgericht en avo-vakken), teamleiders, studietoelators en onderwijskundigen verbonden aan de onderwijsteams en begeleiders Passend onderwijs. Ten behoeve van het onderzoek vragen we ook documenten op die we meewegen in ons oordeel.

We kijken bij de keuze van de opleidingen naar een evenredige verdeling tussen het niveau van de opleiding, het aantal studenten dat staat ingeschreven bij de opleiding, de locatie waar de opleiding aangeboden wordt en of de standaard Studiesucces van de opleidingen voldoet aan de norm.

We voeren de verificatie-activiteiten uit bij de opleidingen zoals die in de tabel zijn opgenomen:

Opleiding	Verificatie
Meubelmaker/(scheeps)interieurbouwer, crebo 25018, bol, niveau 2	•
Allround montagedewerker houttechniek, crebo 25585, bol, niveau 3	•
Interieuradviseur, crebo 25158, bol, niveau 4	•

Basisvaardigheden

Om beter zicht te krijgen op het onderwijs in de basisvaardigheden heeft de Inspectie van het onderwijs basisvaardigheden voor de komende jaren als speerpunt aangemerkt voor alle onderwijssectoren. Het ontstaan van achterstanden en de mogelijkheden om achterstanden tegen te gaan, zijn daarbij belangrijke gegevens om te onderzoeken. We hebben ervoor gekozen om in dit vierjaarlijks onderzoek ons te richten op de basisvaardigheid burgerschap, omdat dit aansluit op de ontwikkelingen waarbij het bestuur hier nadrukkelijk op stuurt. De bevindingen van het onderzoek naar Burgerschap in het onderwijs staan in hoofdstuk 2.2 onder Overige wettelijke vereisten.

Overige wettelijke vereisten

Deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het Waarderingskader zijn verbonden, vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader 2021).

Wij hebben de volgende overige wettelijke vereisten onderzocht:

- Schoolkosten/ vrijwillige bijdrage, art. 8.1.4 WEB bij de gekozen opleidingen;
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, art.1.3.9. WEB op instellingsniveau.

Daarnaast hebben we onderzoek gedaan of er sprake is van stagediscriminatie bij de opleidingen.

Signalen

In de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we naar eventuele signalen die bij de Inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over het HMC bij ons binnengekomen die opvolging vereisen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan het eindoordeel op bestuursniveau en de oordelen op de standaarden uit het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie. De afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2.3. In hoofdstuk 3 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 . Resultaten vierjaarlijks onderzoek bestuur

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau.

Samenvattend oordeel

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. De tabel geeft het eindoordeel op bestuursniveau weer en de oordelen op de standaarden.

We beoordelen de kwaliteit van de besturing, kwaliteitszorg en ambitie van het HMC als voldoende. Het bestuur waarborgt met zijn (be)sturing de kwaliteit van de opleidingen en er is sprake van een deugdelijk financieel beheer. Ook heeft het bestuur ambities gericht op de verdere ontwikkeling van opleidingen en de instelling.

Het bestuur heeft een heldere strategie en visie die richting geeft aan het onderwijs. Dit zien we doordat samen met het beroepenveld de visie vertaald is in het onderwijsconcept. De visie sluit aan op de ontwikkelingen in de branches. Onderwijsteams geven het curriculum vorm vanuit het onderwijsconcept. Hierbij is er aandacht voor een vast en variabel aanbod in het curriculum zodat dit aansluit op de individuele behoefte van studenten en op de vraag vanuit het beroepenveld. De sturing op de implementatie en de concretisering van de visie door het bestuur zorgen ervoor dat deze sterk verankerd is in alle lagen van het HMC.

Het kwaliteitszorgsysteem is voldoende effectief waardoor het bestuur in samenhang, met alle betrokkenen de onderwijskwaliteit verbetert. Hiervoor gebruikt het bestuur de eigen A4-systeematiek waarin de ambities en de instellingsbrede- en teamdoelen uitgewerkt zijn in onderliggende projecten. Het bestuur zet samen met directie, management, stafleden en onderwijsteams deze projecten in en voert in dat kader een functionerende dialoog met interne en externe belanghebbenden.

Ook analyseert het bestuur systematisch of het de doelen realiseert en is het in staat het beleid, de ambities en de doelen tijdig bij te sturen als dat noodzakelijk is. Het bestuur verantwoordt zich hierover in het jaarverslag. Er is een duidelijke functionerende verantwoordelijkheidsverdeling afgesproken tussen de interne toezichthouder, het bestuur, directie en de opleidingen die sturing op de (financiële) kwaliteit mogelijk maakt.

Wel kan het bestuur meer oog hebben voor het versterken van het onderwijskundig leiderschap wat bijdraagt aan het realiseren van doelen. Ook door meer eisen te stellen aan de verantwoording over het verwachte resultaat, kan het bestuur vanuit de formele sturingslijnen bijdragen aan een meer professionele kwaliteitscultuur.

Het bestuur moet bij het sturen op kwaliteitsverbetering meer aandacht hebben voor de verbetering van de Onderwijsresultaten, omdat bij het merendeel van de opleidingen het Studiesucces niet voldoet aan de gestelde norm.

Ook de controle op de schoolkosten moet beter bij de opleiding Interieuradviseur, bol, niveau 4. We constateren dat de specificatie en verantwoording over deze kosten meer duidelijkheid en transparantie behoeft.

Tenslotte willen we onze waardering uitspreken voor het werk dat afgelopen periode is verzet. Het bestuur heeft oog voor de druk waaronder de (onderwijs)teams gedurende de COVID-19 pandemie moesten functioneren. Zij zien dat tijdens de afgelopen periode van de COVID-19 pandemie door velen hard gewerkt is om het onderwijs te blijven aanbieden, studenten zo goed mogelijk te blijven begeleiden en ook de onderwijs- en examenkwaliteit op onderdelen te verbeteren. Dit is een mooie prestatie in een periode van de COVID-19 pandemie.

2.1. Besturing, kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Besturing, Kwaliteitszorg en Ambitie. Vervolgens geven we een toelichting op deze oordelen.

BESTURING, KWALITEITSZORG EN AMBITIE	O	V	G
BKA1 Visie, ambities en doelen		●	
BKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur		●	
BKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog		●	

BKA1. Visie, ambities en doelen. Visie sterk verankerd in de organisatie

We beoordelen de standaard Visie, ambities en doelen als voldoende. Het bestuur heeft een visie op kwaliteit, heeft hiervoor ambities en doelen opgesteld en stuurt op het behalen daarvan. De visie is sterk verankerd op alle niveaus van de organisatie. Het bestuur stuurt op de kwaliteit en resultaten van contextrijk en innovatief onderwijs afgestemd met de branches in de regio. Er is sprake van samenhangend beleid. Daartoe heeft het bestuur een stelsel van kwaliteitszorg ingericht. Dit maakt dat wij deze standaard beoordelen als voldoende. Hieronder lichten wij dat verder toe.

Ten eerste heeft het bestuur een toekomstgerichte visie op de kwaliteit van het onderwijs. Deze visie geeft richting aan het onderwijs en komt voort uit een missie- en visietraject dat samen met de branches en de onderwijsteams is uitgevoerd. Het kwaliteitsplan dat hierop aansluit, beschrijft op basis van programmalijnen hoe het bestuur zijn ambities door middel van HMC-brede projecten wil verwezenlijken. Ambities stemt het bestuur af door de ontwikkeling van het vakonderwijs met de hout- meubel- en interieurbranche af te stemmen. Hiervoor organiseert het brancheavonden waar onderwijsteams door het contact met de stagebedrijven aansluiting hebben en houden met het beroepenveld. Deze ambities zijn in instellingsbrede doelen uitgewerkt waarna onderwijsteams dit vastleggen in het A4-teamplan (hierna A4) zodat iedereen weet in de instelling aan welke doelen teams werken en wat er van hen verwacht wordt. Door het formuleren van doelen en ambities met daaraan gekoppelde resultaten, realiseert het bestuur in afstemming met het beroepenveld en onderwijsteams de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Ten tweede stuurt het bestuur effectief op de onderwijskwaliteit doordat vanuit de centrale visie op leren (met als onderwijsconcept 'Maken, ontdekken en delen') onderwijsteams zelf teamplannen opstellen, welke onderling samenhangen. Dit bevordert de richting van het didactisch denken en doen van docenten.

We zien bij de onderwijsteams dat ieder team onderwijskundige uitgangspunten en teamdoelen stelt op basis van dit onderwijsconcept. Zo ontwikkelt het team van de opleiding Allround montagemedewerker houttechniek zijn eigen curriculum op basis van leerlijnen en biedt de opleiding maatwerk in het onderwijsprogramma. Ook werkt dit team met beroepsgerichte opdrachten waardoor studenten een sterke verbinding met de praktijk ervaren. Deze werkwijze zorgt ervoor dat vanuit de centrale onderwijsvisie de ambities en doelen aansluiten op de behoefte van de doelgroep, de individuele behoeftes van de student en de mogelijkheden binnen het team, passend binnen de centrale visie op leren.

Ten derde zien we dat het bestuur de (onderwijs)teams financieel faciliteert en de randvoorwaarden creëert om de gestelde doelen te bereiken. De stafafdelingen adviseren en ondersteunen de onderwijsteams op het gebied van onderwijs, personeel en financiën. Bijvoorbeeld krijgen alle onderwijsteams ondersteuning bij de analyses van onderliggende gegevens uit evaluaties waardoor teams gericht de onderwijsresultaten kunnen verbeteren. Ook door het instellen van instellingsbrede projectgroepen stuurt het bestuur op bepaalde thema's. Een voorbeeld hiervan is de passende begeleidings- en ondersteuningsbehoefte van studenten, waarmee het bestuur onderwijsteams faciliteert en ondersteunt in een zichtbare HMC-brede begeleidingsstructuur van integrale zorg. Hiervoor heeft elk onderwijsteam een studietoecoördinator en een adviseur studentbegeleiding die de zogenoemde tweedelijnszorg biedt aan studenten. De betrokkenen hebben een duidelijke rol en beschikken over de juiste deskundigheid waardoor de onderwijsteams en adviseurs goed samenwerken in de begeleiding van de student. Er is hierbij veel aandacht voor de voortgang van de studieresultaten, de studievaardigheden en een juiste werkhouding. Studenten die voortijdig de opleiding dreigen te verlaten, ervaren dat de begeleiding erop gericht is om alsnog de opleiding met een diploma te kunnen afronden. Uit de gesprekken met studenten blijkt dat zij zich hierdoor gezien en gehoord voelen.

Financieel beheer

De nieuwe ontwikkelingen in de branches vragen van het onderwijs aanpassingen van het curriculum. We zien dat de teams hieraan invulling geven omdat het bestuur de teams hierin ondersteunt met (financiële) middelen.

Het HMC heeft een solide meerjarenbegroting met ruimte voor investeringen. Op basis van de financiële analyse stellen we vast dat het jaarverslag voldoet en onder andere informatie bevat over de gestelde doelen en de voortgang hiervan. In ons onderzoek kijken wij bij deze standaard naar een aantal onderdelen van de continuïteitsparagraaf. De meerjarenbegroting is beleidsrijk door duidelijke doelen voor de investeringen op te nemen.

Daarnaast heeft het bestuur in de meerjarenbegroting een koppeling tussen onderwijsdoelen en de inzet van middelen gemaakt. Dat maakt het eenvoudig om te evalueren of de doelen gehaald zijn of dat wellicht interventies noodzakelijk zijn.

We constateren dat er aandacht is voor een doelmatige besteding van middelen en er een duidelijk kader ligt op het toezicht. Het bestuur stuurt op effectief financieel beheer zodat de continuïteit van het onderwijs gewaarborgd wordt.

BKA2. Uitvoering en kwaliteitscultuur voldoet, aandacht voor dalende onderwijsresultaten

We beoordelen de standaard Uitvoering en kwaliteitscultuur als voldoende. Het bestuur draagt bij aan een transparante en integere kwaliteitscultuur waardoor het ambities en doelen realiseert. Het bestuur zorgt voor randvoorwaarden en stuurt, waar nodig, tussentijds bij. We zien daarbij wel een aantal zaken die nog beter kunnen en moeten. Hieronder lichten we ons oordeel verder toe.

Ten eerste bevordert het bestuur binnen het HMC het samenwerken, leren en verbeteren, zodat het ambities en doelen realiseert. Hiervoor heeft het bestuur onder andere locatie-overstijgende overleggen, stuurgroepen en projectgroepen ingericht. Zo is er afstemming over het gezamenlijk curriculum van de opleiding Interieuradviseur, die het HMC zowel in Amsterdam als Rotterdam aanbiedt. In die afstemming nemen afgevaardigden vanuit directie, management en teams deel. Ook organiseert het bestuur jaarlijks instellingsbrede HMC-studiedagen waarbinnen directie, management en teams met elkaar kennis delen. We constateren dat het bestuur gericht is op de verbinding met alle betrokkenen en focust op het samenwerken vanuit het gemeenschappelijke doel zodat doelen en ambities in gezamenlijkheid gerealiseerd worden. Hierdoor ontstaat er eenheid binnen het HMC en is er aandacht voor gezamenlijke onderwijsontwikkeling.

We zien ook dat een HMC-brede aansturing van projecten, zoals het project docentcoach, eraan bijdraagt dat alle onderwijsteams bewust bezig zijn met het didactisch handelen van docenten. Hierdoor ontstaat er een cultuur waarbinnen teamleden casuïstiek met elkaar bespreken zowel formeel, via intervisie, als informeel. Het effect is dat studenten bij bijvoorbeeld de opleiding Meubelmaker/(scheeps)interieurbouwer aangeven een lerende cultuur in het docententeam te herkennen die doorwerkt naar een lerende cultuur in de klas; het van en met elkaar leren wordt erdoor gestimuleerd. Studenten geven hier elkaar gevraagd en ongevraagd feedback.

Ten tweede zijn de taken en rollen binnen de organisatie duidelijk belegd, waardoor iedereen weet wie waarvoor verantwoordelijk is. Zo heeft het bestuur verbeteringen aangebracht in de overlegstructuur en er is een intern communicatieplan opgesteld. De locatiedirecteuren nemen een faciliterende en ondersteunende rol in richting teamleiders en zijn integraal verantwoordelijk. Hierbij zijn de onderlinge relaties goed waardoor er sprake is van een open dialoog. Elk onderwijsteam heeft een teamleider en specialisten die verantwoordelijk zijn voor een bepaald thema zoals bijvoorbeeld curriculumontwikkeling of studentenbegeleiding. Het onderwijskundig leiderschap is op alle niveaus belegd en herkenbaar. Bij bijvoorbeeld de opleiding Meubelmaker/(scheeps)interieurbouwer weten teamleden zelf en van elkaar waarin ze goed zijn en wat hun toegevoegde waarde is binnen het team. Daarbij is het onderwijskundig leiderschap nadrukkelijk aanwezig bij het management dat aansluit op wat het team nodig heeft. Hierdoor voelt het team zich gezien en gesteund. Het onderwijsteam en management dragen hiermee effectief bij aan een werkend stelsel van kwaliteitszorg, sturen hierop zodat het team ambities en doelen realiseert.

Ten derde heeft het bestuur zicht op de wijze waarop het beleid uitgevoerd wordt. Zo voert het bestuur aan de hand van de beschikbare sturingsinformatie zoals de jaaragenda en de kwaliteitskalender, periodiek gesprekken met de directie en het management. Hierdoor heeft het bestuur zicht op de voortgang van het realiseren van de doelen en stuurt het via de formele verantwoordingslijn bij als dat nodig is. Aan de hand van het A4 van de onderwijsteams leggen teamleiders aan de locatiedirectie verantwoording af. Afspraken zijn vastgelegd om de voortgang te kunnen monitoren. Wel constateren we dat tussen de onderwijsteams en directie, er verschillen zijn in de werkwijze en het gebruiken van het A4 als verantwoording over de voortgang. Hierdoor kan het onduidelijk zijn welke afspraken zijn gemaakt en wie wat moet doen. Zo zien we bij de opleiding Interieuradviseur dat het team zelf vraagt om meer sturing op het gekozen beleid en het realiseren van doelen. Wanneer bijvoorbeeld teamprojecten zoals een weekexcursie in samenhang met de andere doelen ook opgenomen worden in het A4, kan dit bijdragen aan het meer doelmatig en efficiënter werken. Door hier duidelijke eisen te stellen aan de werkwijze van verantwoording, kan het bestuur meer aandacht hebben voor het resultaatgericht werken zodat het stelsel van kwaliteitszorg en de sturing hierop verder versterkt.

Ten vierde zien we dat het bestuur de focus heeft gelegd op het bevorderen van een professionele kwaliteitscultuur gericht op het nemen van eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Zo ontwikkelen onderwijsteams hun eigen curriculum en lesmateriaal, stellen hiervoor eigen acties en doelen op waaraan zij voortdurend werken.

Door deze werkwijze ervaren onderwijsteams de ruimte in het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Daardoor nemen zij meer verantwoordelijkheid in het onderwijs. Zo zien we dat onderwijsteams het onderwijsprogramma innoveren en daarmee aansluiten op de technologische ontwikkelingen in de branche. Wij hebben ervaren dat er binnen de teams sprake is van een hoge mate van bevologenheid en betrokkenheid om de kwaliteit van de opleidingen te blijven verbeteren.

We zien wel bij de opleiding Interieuradviseur enkele risico's. De opleiding kan zich verbeteren in de opbouw van het onderwijsprogramma, zodat studenten niet overbelast worden. De studenten ervaren werkdruk. Dit komt vooral door de hoeveelheid opdrachten in het programma. Daarbij worden studenten bij veel vakken creatief uitgedaagd. Hierdoor zien we dat studenten de vakken niet tijdig kunnen afronden en docenten het programma tussentijds hierop aanpassen. Het team heeft gezamenlijk stappen gezet om voor het aankomend schooljaar het curriculum hierop aan te passen. Hierbij is het van belang dat ook voor de studenten die nu de opleiding volgen, het team kritisch kijkt naar de inhoud van het onderwijsprogramma. Ook constateren we dat teamleden elkaar niet altijd aanspreken op de gemaakte afspraken en de sturing hierop ontbreekt. Dit is zichtbaar voor studenten en zij voelen zich daardoor niet altijd gehoord. Door meer aandacht te hebben voor resultaatgericht werken en het verankeren van het onderwijskundig leiderschap, draagt bij aan een professionele kwaliteitscultuur.

Tenslotte constateren we dat het bestuur het intern toezicht in staat stelt om onafhankelijk en deugdelijk invulling te geven aan haar taak waardoor er is sprake van een constructieve werkrelatie tussen het bestuur en de raad van toezicht, de ondernemingsraad en de studentenraad. Het bestuur opereert volgens de Branchecode goed bestuur in het mbo.

Het bestuur voert de interne dialoog met de raad van toezicht, de ondernemingsraad en de studentenraad waardoor zij op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in het beleid en de onderwijskwaliteit. Zo informeert het bestuur hen tijdig en adequaat over het beleid en de plannen. Ook reflecteert het bestuur met hen op de ontwikkelingen van het beleid. Hiervoor voert het bestuur frequent met hen overleg en stelt het bestuur de gevraagde sturingsinformatie beschikbaar. Bijvoorbeeld de financiële continuïteit, huisvesting als ook de samenwerking in de regio zijn onderwerpen van het gesprek met de raad van toezicht. Onder meer daardoor heeft de raad een goed beeld van de kwaliteit van de opleidingen, de gewenste ambities en de te volgen koers van het bestuur. De ondernemingsraad is vanuit haar verantwoordelijkheid actief betrokken bij het realiseren van de doelen en uitvoering van beleid, zoals het professionaliseringsbeleid en het werkdrukplan.

Ook de studentenraad voelt zich uitgenodigd door het bestuur om mee te denken over verbeteringen binnen de school als ook bij de opleidingen. Zo is de studentenraad betrokken bij het verbeteren van het schoolklimaat door inspraak op de pauzetijden. Ook geeft de raad advies over het aanbod van keuzedelen. We zien dat de adviezen door het bestuur opgepakt worden en tot verbeteringen leiden. We constateren dat er sprake is van een functionerende verantwoordelijkheidsverdeling tussen de interne toezichthouder en het bestuur waardoor beide hun taak gedegen kunnen uitvoeren. Zodoende zijn alle betrokkenen positief over de constructieve samenwerking met de beide bestuurders.

Studiesucces

De standaard Studiesucces is op basis van het driejaarsgemiddelde jaarresultaat, diplomaresultaat en startersresultaat 2018-2021 bij negen van de vijftien beoordeelde opleidingen onder de norm en bij zeven van deze negen opleidingen is dat al drie jaar of langer het geval. Tijdens onze verificatie-activiteiten bij de opleidingen met onvoldoende onderwijsresultaten constateerden we dat ons beeld van waar er risico's zijn voldoende overeenkomt met het beeld van het bestuur. Het bestuur zet op basis van de eigen analyse al verbeteracties in bij de opleidingen waar het risico's ziet. Bijvoorbeeld zet het in op het organiseren van een extra kennismakingsdag voor aankomende studenten bovenop de 'open dag' en het aanbieden van workshops. Hiermee neemt het bestuur maatregelen die aansluiten op één van de oorzaken van uitval van studenten die door een verkeerd beroepsbeeld de opleiding zonder diploma voortijdig verlaten. Ondanks dat het bestuur zicht heeft en ingrijpt op de risico's in de onderwijskwaliteit bij de opleidingen met onvoldoende onderwijsresultaten, hebben de verbeteracties hierop nog op dit moment niet geleid tot de noodzakelijke verbetering. Dit verbeterproces vraagt van het bestuur nog meer inspanning.

KA3. Evaluatie draagt bij aan verbetering onderwijskwaliteit. Verantwoording en dialoog zijn actief en doeltreffend

We beoordelen de standaard Evaluatie, verantwoording en dialoog als voldoende. Het bestuur evalueert en analyseert of het de gestelde doelen bereikt. Als dat nodig is, stuurt het bestuur bij, waarbij het ook de interne en externe belanghebbenden betreft middels een goed functionerende dialoog. Ook verantwoordt het bestuur zich over de gerealiseerde onderwijskwaliteit. We lichten dit hieronder toe.

Ten eerste constateren we dat het bestuur de onderwijskwaliteit evalueert en analyseert en vervolgens verbetert in de kwaliteitszorgcyclus. Hiervoor maakt het gebruik van een diversiteit aan sturingsinformatie waaronder de eigen A4-systeem, (zelf)evaluaties, analyses van data en (in)formele gesprekken met (onderwijs)teams, directie en stafleden.

Daarbij betreft het bestuur ook onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden uit het beroepenveld. Zo zijn bedrijven en alumni bevraagd bij het opstellen van de zelfevaluatie van de onderwijsteams. Ook zet het bestuur externe audits in. Op basis daarvan stuurt het bestuur zo nodig bij. Bijvoorbeeld bij de opleiding Allround montagemedewerker houttechniek is de begeleidingsstructuur en het onderwijsprogramma na de audit hierop aangepast.

Verder heeft het bestuur zijn kwaliteitssysteem goed benut om waar nodig beleid en doelen bij te stellen. Zo heeft het bestuur aanvullende verbeteracties geïntroduceerd op basis van een extra analyse van de onvoldoende onderwijsresultaten. Voorbeelden van die acties zijn het SLB+ project bij de opleiding Interieuradviseur. Studenten krijgen hier extra (mentale)ondersteuning om uitval te voorkomen. Ook zien we bij de opleiding Allround montagemedewerker houttechniek er in het derde leerjaar maatwerk geboden is aan elke individuele student om ontstane leerachterstanden weg te werken. Daarmee weet het bestuur haar kwaliteitssysteem goed te benutten om het beleid en de doelen bij te stellen.

We constateren hierbij wel een aandachtspunt. We zien kwaliteitsverschillen in de verantwoording aan de directie over de gerealiseerde onderwijs- en examenkwaliteit van de onderwijsteams. Dit blijkt uit de zelfevaluatie bij de opleiding Interieuradviseur. De verantwoording vanuit het management bevat hier niet de juiste relevante informatie om als team de noodzakelijke kwaliteitsslag te maken. Hierdoor kan de indruk ontstaan dat verbeteracties geen prioriteit hebben bij het management terwijl het management wel hierop stuurt. Bijvoorbeeld zowel bij het onderwijs- als het examenproces voert de opleiding verbeteringen door maar worden in zijn geheel niet verantwoord in de zelfevaluatie. Wanneer het bestuur duidelijke afspraken maakt waarop het management en directie zich in de formele lijn verantwoorden, kan dit bijdragen aan de sturing op en het realiseren van het verbeteren van de onderwijs- en examenkwaliteit.

Ten tweede stuurt het bestuur op het benutten van de kennis van de eigen bedrijfsadviescommissies (BAC) waarin het beroepenveld vertegenwoordigd is. Zo hebben de meeste onderwijsteams een eigen BAC ingericht. Hierdoor verbeteren de onderwijsteams de kwaliteit van het onderwijs en de examinering door aan te sluiten op de behoefte van de branche. Zo blijkt uit het jaarverslag dat in samenwerking met de BAC het overstijgende keuzedeel “Eenvoudig modern meubelstofferen” ontwikkeld is. Het HMC biedt dit keuzedeel aan in het reguliere en post-initieel beroepsonderwijs. Daarmee sluit het bestuur aan op de eigen visie van Leven Lang Ontwikkelen. Ook investeren onderwijsteams in ouderbetrokkenheid om uitval tegen te gaan. Verder onderhoudt het HMC contacten met alumni.

Daarmee vormen zij een belangrijke schakel naar het bedrijfsleven, onder andere doordat de huidige studenten beroepspraktijkvorming volgen bij bedrijven van alumni.

Ten derde voert het bestuur een actieve dialoog met interne en externe belanghebbenden over de ambities en doelen. Hiervoor spreekt het bestuur met de verschillende Adviesraden per sector over de ontwikkelingen en het te voeren beleid op strategisch niveau. Zo organiseert het HMC ook interne branchebijeenkomsten, waarbij onderwijsteams informatie geven over de verschillende opleidingen. Hierbij haalt het HMC ook zelf informatie op over de ontwikkelingen in de branche. Het bestuur neemt deze opbrengsten mee in de verdere ontwikkeling van het onderwijs.

Tenslotte verantwoordt het bestuur zich in een gedetailleerd en informatief jaarverslag aan interne en externe belanghebbenden. Daarin verantwoordt het bestuur zich ook over de ambities, de doelen en de gerealiseerde onderwijskwaliteit. Zo staan onder meer de opleidingen benoemd die niet voldoen aan de gestelde norm bij de standaard Studiesucces. In de risicoparagraaf gaat het bestuur in op welke specifieke maatregelen het hiervoor neemt. Alsook de Midterm Review van de Kwaliteitsagenda 2019-2022, waarin de instellingsbrede ambities zijn vastgelegd, is in het jaarverslag integraal als bijlage opgenomen. Hierdoor zijn interne en externe belanghebbenden op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het HMC. Verder geeft het jaarverslag een goed beeld van de financiële positie van het bestuur. Zo is het jaarverslag voldoende concreet over de risico's, de beheersingsmaatregelen en de beleidsverantwoording.

2.2. Overige wettelijke vereisten

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

De instelling voldoet aan de verplichtingen zoals opgenomen in artikel 1.3.9, eerste, vierde en vijfde lid, van de WEB.

Het bestuur heeft een meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld waarin stapsgewijs is aangegeven hoe binnen de instelling met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan, en die er redelijkerwijs aan bijdraagt dat zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden. Ook hanteert het HMC een incidentenmonitor waar alle ongevallen en incidenten binnen de instelling vastgelegd worden en daarmee zorgvuldig zijn gedocumenteerd.

Schoolkosten

Het bestuur draagt zorg voor het beleid ten aanzien van de schoolkosten.

Hiervoor heeft het bestuur het schoolkostenbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen, dat alle benodigdheden die een student nodig heeft om het onderwijs te kunnen volgen en de examens af te leggen om zijn diploma te behalen, zijn beschreven. Ook hanteert het HMC een terugkoopregeling voor ongebruikte leermiddelen als deze niet ingezet worden en zijn gebruikt. Tenslotte is het HMC transparant over het bieden van financiële ondersteuning en tegemoetkoming en heeft het een studentenfonds voor studenten die de bijdrage voor leermiddelen niet kunnen betalen.

Bij de opleiding Interieuradviseur, bol, niveau 4, stellen we echter vast dat niet aan deze wettelijke eis wordt voldaan. Dit betekent dat de instelling niet voldoet aan de overige wettelijke eisen met betrekking tot schoolkosten en vrijwillige bijdrage. Daarmee voldoet de onderwijsinstelling niet aan art. 8.1.4 van de WEB.

Het bestuur dient beter te verantwoorden welke kosten door de student betaald moeten worden. We stellen vast dat in de hoogte van de schoolkosten van eenzelfde opleiding, die het HMC aanbiedt op beide onderwijslocaties, substantieel verschilt. De specificatie en verantwoording van deze kosten en geconstateerde verschillen moeten duidelijker en meer transparant worden beschreven zodat studenten weten waarvoor zij betalen en op basis daarvan de keuze hebben om te kiezen waar zij de opleiding willen volgen.

We constateren ook dat beide locaties andere criteria hanteren ten aanzien van de mogelijk extra kosten bij de aanschaf van extra licenties en onder andere bij de aanschaf van leermiddelen voor het volgen van keuzedelen. Daarbij hanteren de opleidingen niet dezelfde terminologie waardoor onduidelijk is waarvoor de student betaalt.

Stagediscriminatie

Uit de gesprekken met het management en studenten blijkt dat met name bij de opleidingen op niveau 2 en 3, studenten te maken kunnen krijgen met stagediscriminatie. Het management is zich hiervan bewust en studenten krijgen bij afwijzing extra ondersteuning bij het vinden van een ander stagebedrijf. Hiervoor komen de studenten naar school waarbij zij samen met de stagebegeleider opnieuw contact opnemen met geaccrediteerde bpv-bedrijven. De studenten die wij spraken tijdens dit onderzoek, hebben allen een plek kunnen vinden om hun beroepspraktijkvorming te kunnen afronden.

Basisvaardigheden

Het bestuur heeft voor de komende jaren de ambitie om de integratie tussen de basisvaardigheden en de beroepsgerichte vakken verder te versterken waarbij er sprake is van een samenhangend curriculum. We zien al mooie voorbeelden van de integratie van de beroepsgerichte en de algemene vakken. Bijvoorbeeld voor het vak Nederlands maakt bij de opleiding Allround montagemedewerker houttechniek presentatievaardigheden onderdeel uit van een praktijkopdracht.

In dit onderzoek hebben we specifiek gekeken naar de basisvaardigheid Burgerschap. Hieronder geven wij onze bevindingen weer.

Het bestuur zet Burgerschap instellingsbreed in om de basis voor burgerschap bij studenten (verder) te ontwikkelen. Hiervoor werkt het HMC met thema's en duidelijke uitgewerkte richtlijnen voor burgerschapsonderwijs op basis van een heldere eigen visie. Het bestuur programmeert het vak Burgerschap voor twee klokuren in de week zowel in het eerste als ook in tweede leerjaar van elke opleiding. Het HMC heeft ook tijdens de periode van COVID-19 aandacht besteed aan het burgerschapsonderwijs. Hierbij maakten actuele thema's onderdeel uit van het lesprogramma zoals mediawijsheid en zijn er diverse gastlessen aangeboden.

We zien dat de visie van het HMC verweven is in de burgerschapslessen. Zo is er aandacht voor de kernwaarden van het HMC: oog hebben voor diversiteit van studenten. Hierdoor heeft het bestuur een sterke focus op de verwerving van Burgerschap in het onderwijs.

Het bestuur maakt de visie op burgerschapsonderwijs expliciet in het jaarverslag. De visie op burgerschapsonderwijs sluit aan op de interne afspraken van de MBO Raad, zoals het expliciteren van een visie op burgerschap, het inroosteren van het burgerschapsonderwijs en het hiervoor vrijmaken van budget. We zien dat docenten binnen het HMC werken vanuit een bekwaamheidsprofiel en oog hebben voor de diversiteit van studenten naast de kennis van het vak zelf.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

We wijken bij het HMC voor het vervolgtoezicht niet af van de reguliere termijn van vier jaar. De jaarlijkse prestatie- en risicoanalyse en/of urgente signalen kunnen de inspectie aanleiding geven het toezicht alsnog aan te scherpen.

In de jaarlijkse gesprekken met het bestuur bespreken we in hoeverre de ingezette verbeteracties leiden tot betere onderwijsresultaten. We hebben er vertrouwen in dat de onderwijsteams gestructureerd werken aan de verbetering van de onderwijsresultaten. Daarbij gaan we ervan uit dat het bestuur bewust stuurt op de verbetering van de (onderwijs)resultaten. We bespreken met het bestuur de voortgang in mei 2023. We verwachten van het bestuur dat het zichzelf verantwoordt over de ingezette verbeteracties en de effecten daarvan. Voorafgaand aan het bestuursgesprek stelt het bestuur de Inspectie hiervan schriftelijk op de hoogte.

Voor de wettelijke tekortkoming op het gebied van de schoolkosten krijgt het bestuur een herstelopdracht die in onderstaand schema staat vermeld.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
Overige wettelijke vereisten met betrekking tot de schoolkosten bij de opleiding Interieuradviseur, crebo 25158, bol, niveau 4. De onderwijsinstelling voldoet niet aan art. 8.1.4 van de WEB.	De instelling dient de wettelijke vereisten met betrekking tot schoolkosten na te leven. De herstelopdracht aan het bestuur is te inventariseren of de opleidingsinformatie over schoolkosten bij de opleidingen eenduidig en transparant is. Wij verwachten dat het bestuur zichzelf verantwoordt over de herstelopdracht. De hersteltermijn is drie maanden met ingangsdatum de datum van het definitieve rapport.	De Inspectie beoordeelt de schoolkosten opnieuw op het voldoen aan art. 8.1.4 van de WEB. Dit doen wij op basis van de door de instelling hiervoor opgestelde verantwoording.

3. Reactie van het bestuur

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van de uitkomst van het vierjaarlijks onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs van 14 september 2022. Wij hebben het gehele onderzoekproces als intensief ervaren en zijn blij dat wat nu op schrift staat recht doet aan de werkelijkheid. Wij herkennen ons dan ook in de conclusies en aanbevelingen.

De herstelopdracht ten aanzien van schoolkosten nemen we op ons.

Ten aanzien van de onderwijsresultaten hebben we inmiddels extra afspraken gemaakt met beide locatiedirecteuren en teamleiders om – met elkaar – er alles aan te doen studenten zoveel mogelijk te binden aan de vakopleidingen van het Hout- en Meubileringscollege. In de hele keten van voorlichting, open dagen, intake, eerste studiejaar, begeleiding en evaluatie spannen wij ons maximaal in om studenten te informeren, te boeien en te binden. We kunnen echter niet in individuele gevallen voorkomen dat studenten switchen van opleiding, omdat zij van mening zijn dat een andere opleiding beter bij hen past. Switchen hoort bij explorerend leren.

Wij verzoeken de Inspectie van het Onderwijs in de landelijke discussie en onderweg naar een volgend onderzoekskader het goede gesprek te voeren over de interpretatie en waarde van de indicatoren die raken aan onderwijsresultaten. Switchen van studie kan voor sommige studenten heel waardevol zijn. Echter, switchen kán bij sommige kleine opleidingen, c.q. scholen met een afgebakend portfolio van opleidingen, al snel behoorlijke effecten hebben op de indicatoren die de Inspectie thans hanteert bij het identificeren van potentiële kwaliteitsrisico's.

Onderhavig verzoek mag breed opgevat worden. Ook in de kwaliteitsbewaking van de opleidingen in het voortgezet onderwijs speelt 'switchen' een rol. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de gang van praktisch georiënteerde havisten naar een van de vele mbo-opleidingen, ook naar HMC toe, geremd wordt door én beeldvorming over het mbo én prikkels in zowel de bekostiging als het externe toezicht. Ons verzoek is hier scherp naar te kijken. Het leerpad van leerlingen en studenten verdient ons inziens goede begeleiding die de jongere uitnodigt tot reflectie en uitnodigt een studie af te maken, dan wel een alternatief pad te kiezen dat beter past bij zijn/haar talent. Prikkels van de kant van de overheid mogen dit niet in de weg staan.

Tot slot

Het succes van elke student is de reden van ons bestaan als vakschool. Goede begeleiding van elke student is wat we als HMC doen en als onze opdracht zien. Dat begint bij de open dagen en dat eindigt als een student een vakbekwame alumnus wordt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

